

1.12.2025

EOAK/3115/2024

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Mikko Sarja

Esittelijä: Esittelijäneuvos Piatta Skottman-Kivelä

ALUEHALLINTOVIRASTO LOUKKASI SIVISTYSJOHTAJAN SANANVAPAUTTA

1 KANTELU

Kantelija arvosteli aluehallintoviraston (avi), erityisesti sen johtajan ja opetustoimen ylitarkastajan menettelyä valvontapäätöstä koskevassa asiassa. Kantelusta ilmeni muun muassa seuraavaa.

Avi oli valvonta-asiana tutkinut kunnan päiväkodin toimintaa. Asian ratkaisussa avi oli kiinnittänyt kunnan huomiota varhaiskasvatuslain noudattamiseen. Samalla avi oli antanut kunnan sivistysjohtajana toimineelle kantelijalle huomautuksen ”hyvän hallintotavan hallintolain 9 §:n ja virkamieslain 14 §:n noudattamatta jättämisestä” paikallislehdessä julkaistun haastattelusitaatin takia.

Kantelija totesi huomautuksen ensinnäkin perustuneen valtion virkamieslakiin, jota ei sovelleta kunnan viranhaltijoihin. Kantelijaa ei ollut myöskään lainkaan kuultu menettelystä, jonka vuoksi huomautus oli annettu. Lehdessä siteerattu kommentti oli mielipide, eikä tarkoitus ollut moittia aville kantelun tehneen henkilön toimintaa; kantelun tekeminen on osa demokratiaa ja henkilön oikeus. Kantelija piti aluehallintoviraston antamaa huomautusta sananvapauden ja mielipiteen ilmaisun rajoittamisena. Huomautuksen ja siitä annetun lehdistötiedotteen seurauksena kantelijalle oli aiheutunut merkittävää mainehaittaa. Asian huolimaton käsittely oli muutoinkin heikentänyt kantelijan oikeusturvaa.

Lisäkirjeen mukaan edellä kerrottu valvonta-asia oli avissa avattu uudelleen käsiteltäväksi ja kantelijalle oli annettu mahdollisuus tulla kuulluksi. Uusi päätös asiassa oli annettu [pvm.]. Kantelija arvosteli edelleen saamaansa huomautusta ja korosti paikallislehdelle antamassaan haastatteluvastauksessa kertoneensa vain mielipiteensä ja vaihtoehtoisen tavan asian ratkaisuun.

2 SELVITYS

Kantelun johdosta aluehallintovirastolle lähetettiin pyyntö toimittaa kantelun tutkimiseksi tarvittava selvitys ja antaa lausunto asiassa. Asiassa saatiin kantelussa arvosteltujen johtajan ja opetustoimen ylitarkastajan antama lausunto.

Saatu selvitys toimitettiin päätöksen ohessa kantelijalle tiedoksi, joten sitä ei jäljempänä yksityiskohtaisesti selosteta.

3 RATKAISU

3.1 Oikeusasiamiehen tehtävät ja tiedonsaantioikeus

Perustuslain 109 §:n mukaan oikeusasiamiehen tulee valvoa, että tuomioistuimet ja muut viranomaiset sekä virkamiehet, julkisyhteisön työntekijät ja muutkin julkista tehtävää hoitaessaan noudattavat lakia ja täyttävät velvollisuutensa. Tehtäväänsä hoitaessaan oikeusasiamies valvoo perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutumista.

Perustuslain 111 §:n 1 momentin nojalla oikeusasiamiehellä on oikeus saada viranomaisilta ja muilta julkista tehtävää hoitavilta laillisuusvalvontaansa varten tarvitsemansa tiedot.

Eduskunnan oikeusasiamiehestä annetun lain 3 §:n 2 momentin mukaan oikeusasiamies ryhtyy hänelle tehdyn kantelun johdosta niihin toimenpiteisiin, joihin hän katsoo olevan aihetta lain noudattamisen, oikeusturvan tai perus- ja ihmisoikeuksien toteutumisen kannalta.

3.2 Oikeusasiamiehen selvityspyyntöön vastaaminen

Eduskunnan oikeusasiamiehen laillisuusvalvonta on kirjallista ja perustuu kirjallisessa menettelyssä kantelun kohteilta hankittaviin selvityksiin. Oikeusasiamiehelle annettavat kirjalliset selvitykset ovat oikeudellisesti merkityksellistä asiakirja-aineistoa, joka muodostaa pääosan siitä näytöstä, jonka perusteella kantelun kohteen toimintaa arvioidaan.

Perustuslain 21 §:stä johtuva yleinen oikeussuojan edellytysten turvaaminen edellyttää, että kantelussa moititulle henkilölle varataan mahdollisuus tulla kuulluksi ja esittää oma näkemyksensä asiasta. Kuulemisesta säädetään erikseen eduskunnan oikeusasiamiehestä annetun lain 9 §:ssä, jonka mukaan, jos on syytä olettaa, että asia saattaa antaa aihetta arvostella valvottavan menettelyä, oikeusasiamiehen on ennen asian ratkaisemista varattava valvottavalle tilaisuus tulla asian johdosta kuulluksi.

Oikeusasiamiehen selvityspyyntö tarkoittaa a) tietojen hankkimista tosiasioista ja menettelyn perusteista sekä b) sen viranomaisen tai virkamiehen, jota kantelu koskee, kuulemista. Sillä, että henkilö itse antaa kirjallisen selvityksen, varmistetaan myös se, ettei laillisuusvalvojan ratkaisu perustu väriin tietoihin tai väärinkäsityksiin. Lausuntopyyntö tarkoittaa puolestaan kannanottoa laillisuuskysymykseen, toisin sanoen kantelun kohteena olevan menettelyn oikeudellista arviointia saadun selvityksen johdosta. Selvitys- ja lausuntopyynnön tarkoitus on, että viranomainen hankkii asiassa arvosteltujen virkamiesten selvityksen ja antaa oman lausuntonsa asiassa.

Tässä asiassa saatiin vain lausunto kantelussa nimenomaisen arvostelun kohteena olleilta aluehallintoviraston virkamiehiltä. Pidän yleisesti selvänä, ettei kantelussa arvosteltu henkilö voi itse selvityksensä ohella antaa viranomaisen oikeudellista arviointia koskevaa kannanottoa (lausuntoa) asiassa, jossa hänen omaa menettelyään arvostellaan.

Katson kuitenkin voivani tutkia tämän asian saadun selvityksen perusteella.

3.3 Asian käsittely aluehallintovirastossa

3.3.1 Oikeusohjeet ym.

Perustuslain 21 §:n mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi. Käsittelyn julkisuus sekä oikeus tulla kuulluksi, saada perusteltu päätös ja hakea muutosta samoin kuin muut oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin ja hyvän hallinnon takeet turvataan lailla.

Hallintolain 6 §:ssä säädettyjen hallinnon oikeusperiaatteiden mukaan viranomaisen on kohdeltava hallinnossa asioivia tasapuolisesti sekä käytettävä toimivaltaansa yksinomaan lain mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin. Viranomaisen toimien on oltava puolueettomia ja oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden. Niiden on suojattava oikeusjärjestyksen perusteella oikeutettuja odotuksia.

Hallintolain 7 §:n 1 momentissa säädetään palveluperiaatteesta ja palvelun asianmukaisuudesta. Asiointi ja asian käsittely viranomaisessa on pyrittävä järjestämään siten, että hallinnossa asioiva saa asianmukaisesti hallinnon palveluita ja viranomainen voi suorittaa tehtävänsä tuloksellisesti.

Hallintolain 31 §:n 1 momentin perusteella viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot sekä selvitykset.

Hallintolain 34 §:n 1 momentin pääsäännön mukaan asianosaiselle on ennen asian ratkaisemista varattava tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun.

Hallintolain 8 luvussa säädetään päätöksessä olevan virheen korjaamisesta: 50 §:ssä asiavirheen korjaamisesta ja 52 §:ssä korjaamisasian vireilletulosta ja käsittelystä.

Kuntalain 10 §:n 2 momentin mukaan aluehallintovirasto voi kantelun johdosta tutkia, onko kunta toiminut voimassa olevien lakien mukaan.

Varhaiskasvatuslaissa säädetään lapsen oikeudesta varhaiskasvatukseen, varhaiskasvatuksen järjestämisestä ja tuottamisesta sekä varhaiskasvatuksen tietovarannosta (1 § 1 mom.).

Lain 10 luvussa säädetään hallinnosta ja valvonnasta. Luvun 52 §:n mukaan varhaiskasvatuksen valvontaviranomaisia ovat kunnan tai kuntayhtymän järjestämän ja tuottaman varhaiskasvatuksen osalta aluehallintovirasto ja Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirasto.¹

Varhaiskasvatuslain 54 §:ssä säädetään muistutuksesta ja kantelusta muun ohella, että varhaiskasvatuksen laatuun tai siihen liittyvään kohteluun tyytymättömällä lapsen vanhemmalla tai muulla huoltajalla on oikeus tehdä muistutus toiminnasta vastaavalle päiväkodin johtajalle, toimipaikan vastuuhenkilölle tai varhaiskasvatuksen johtavalle viranhaltijalle. Muistutuksen tekeminen ei myöskään vaikuta oikeuteen kannella asiastaan valvovalle viranomaisille. Kanteluun sovelletaan, mitä hallintolain 8 a luvussa säädetään hallintokantelusta.

Hallintolain 53 a §:ssä säädetään hallintokantelun tekemisestä. Säännöksen **esitöiden** (HE 50/2013 vp, s. 22) mukaan kantelun voi tehdä kaiken tyyppisestä viranomaistoiminnasta, mukaan lukien tosiasiallinen toiminta, kuten opetuksen antaminen tai hoitotoimenpide. Lainvastaisuus tuleekin ymmärtää (ehdotetussa) yhteydessä laajasti. Se pitää sisällään lain tai sen nojalla annettujen alemman asteisten säännösten ja määräysten vastaisen menettelyn. Lainvastaisuutta voidaan yleisemmin arvioida myös perustuslain 21 §:ssä tarkoitettujen hyvän hallinnon vaatimusten näkökulmasta. Kantelu voi siten koskea esimerkiksi menettelyvirhettä, harkintavallan väärinkäyttöä, virkamiehen epäasianmukaista käyttäytymistä tai muuta hyvän hallinnon vastaista menettelyä. Myös viranomaisen passiivisuus tai virkatehtävien laiminlyönti voivat olla kantelun kohteena. Säännös vastaa tältä osin eduskunnan oikeusasiamiehestä annetun lain 2 §:n sääntelyä. Hallintokantelu on oikeussuojakeino eikä sitä ole siten tarkoitettu tarkoituksenmukaisuuskysymysten arviointiin. Säännöksellä ei puututtu valvojan viranomaisen mahdolliseen toimivaltaan arvioida valvottavien toiminnan tarkoituksenmukaisuutta muussa menettelyssä.

Saman lain 53 b §:n (hallintokantelun käsittely) osalta on todettu, että hallintokantelusta tehty alustava oikeudellinen arvio voi käytännössä johtaa myös siihen, että asiaa ryhdytään kantelumenettelyn asemesta käsittelemään muussa oikeudellisessa menettelyssä. Kantelu saattaa johtaa esimerkiksi erityislainsäädännössä säännellyn hallintoasian käsittelysäännöksiä noudattavan valvonta-asian käsittelyprosessin käynnistämiseen, jos kantelussa esitetty väite on sellainen, että asiassa voi tulla kysymykseen hallintopakon käyttö.

¹ 1.12.2026 alkaen Lupa- ja valvontavirasto (L 27.6.2025/626).

Varhaiskasvatustilain 55 §:ssä säädetään valvontaviranomainen oikeudesta tarkastaa varhaiskasvatuksen järjestäjän ja palveluntuottajan tässä laissa tarkoitettun toiminnan sekä toiminnan järjestämisessä käytettävät toimipaikat ja toimitilat. Saman lain 57 §:ssä säädetään huomautuksesta ja huomion kiinnittämisestä seuraavasti:

Jos varhaiskasvatuksen ohjauksen ja valvonnan yhteydessä todetaan, että toiminnan järjestäjä on tämän lain mukaista toimintaa järjestäessään tai toteuttaessaan menetellyt virheellisesti tai jättänyt velvollisuutensa täyttämättä eikä asia anna aiheutta muihin toimenpiteisiin, valvontaviranomainen voi antaa varhaiskasvatuksen järjestäjälle, kunnan tai kuntayhtymän virheellisestä toiminnasta vastuussa olevalle henkilölle tai yksityisen palveluntuottajan toiminnasta vastaavalle vastuuhenkilölle huomautuksen vastaisen toiminnan varalle (1 mom.).

Jos asia ei anna aiheutta huomautukseen tai muihin toimenpiteisiin, voivat valvontaviranomaiset kiinnittää 1 momentissa tarkoitettujen huomiota toiminnan asianmukaiseen järjestämiseen ja hyvän hallintotavan noudattamiseen (2 mom.).

Säännöksen esitöiden (HE 40/2018 vp) mukaan säännös vastaa aiemmin voimassa olleen varhaiskasvatustilain 8 c §:n 1 momenttia. Sen esitöiden (HE 159/2012 vp) mukaan pykälässä säädettiin valvontaviranomaisten oikeudesta antaa kunnalle, kuntayhtymälle tai toiminnasta vastuussa olevalle virkamiehelle huomautus vastaisen toiminnan varalle, jos päivähoiton ohjauksen ja valvonnan yhteydessä todettiin, että ne ovat menettelleet virheellisesti tai laiminlyöneet velvollisuutensa päivähoiton järjestämisessä tai toteuttamisessa.

Varhaiskasvatuksen valtakunnallisessa valvontaohjelmassa (2023–2025)² on muun ohella todettu seuraavaa.

Valvontaviranomaisen vireille laittama valvonta voi alkaa erilaisten kanavien kautta. Esimerkiksi kunnat voivat säännöllisillä ja suunnitelmallisilla toimipaikkakäynneillä havaita epäkohtia, jotka johtavat valvontaan. Epäkohtaan perustuva valvonta voi käynnistyä mm. lehtiartikkelin pohjalta, mikäli ilmenee epäily puutteista asiakasturvallisuudessa, asiakkaan kaltoinkohtelua tai toimintakulttuuriin sisältyviä asiakkaalle vahingollisia toimia. Epäkohtailmoituksen voi tehdä kuka tahansa, jonka jälkeen aluehallintovirasto arvioi, onko asiassa syytä ryhtyä valvontatoimenpiteisiin (s. 16).

² https://avi.fi/documents/25266232/229019915/Julkaistu-285+Varhaiskasvatuksen+valvontaohjelma+p%C3%A4ivitys+2025_FI+.pdf/cea8ca43-c7ce-afe1-794d-4e5e0e4de7f0/Julkaistu-285+Varhaiskasvatuksen+valvontaohjelma+p%C3%A4ivitys+2025_FI+.pdf?t=1736408016043. Päivitys 1.1.2025.

Kanteluna käsitellään asiat, jotka koskevat varhaiskasvatusta saavan lapsen oikeuksia varhaiskasvatuspalveluja järjestettäessä. Lisäksi käsitellään muutkin asiat, jotka koskevat varhaiskasvatuslain tai niitä alemman asteisten säädösten tai määräysten noudattamista. Jos kantelu koskee muutoin varhaiskasvatuksen järjestäjän toimintaa, kantelu siirretään viraston sisällä joko kunnalliskanteluna tai työsuojeluasiana käsiteltäväksi. Varhaiskasvatuksen kantelujen osalta arvioidaan, koskeeko kantelu yksittäisen henkilön asiaa vai yleisesti organisaation toimintaa, jolloin asia käsitellään pääsääntöisesti valvonta-asiana (s. 17).

3.3.2 Asiakirjoista ilmeneviä tietoja

Saadun selvityksen mukaan aluehallintovirastoon oli tehty kantelu kunnan päiväkodin toiminnasta. Avi päätti käsitellä asian valvonta-asiana sen koskiessa varhaiskasvatuksen järjestäjän toimintaa yleisesti eli kaikkia varhaiskasvatuksen asiakkaana olevia lapsia. Aluehallintoviraston selvityspyyntö kunnan varhaiskasvatuksen järjestäjälle oli herättänyt paljon huomiota julkisuudessa ja avi päätti ottaa valvontaan mukaan myös sivistysjohtajan asiaan liittyvän lausunnon paikallislehdelle.

Aluehallintovirasto antoi asiassa päätöksen soveltaen virheellisesti valtion virkamieslakia. Tämän jälkeen avi poisti päätöksen asiavirheen vuoksi ja antoi uuden, sovellettavan lain osalta korjatun päätöksen. Avi katsoi kumpaakin päätöstä tehdessään sivistysjohtajan kuulemisen lausumaa koskien tarpeettomaksi. Avi päätti sittemmin edelleen poistaa antamansa päätöksen ja käsitellä valvonta-asian vielä uudelleen menettelyvirheen vuoksi katsoen aiemmasta tulkinnastaan poiketen, että sivistysjohtajaa tuli hallintolain 11 §:ssä tarkoitetun asianosaisen tavoin kuulla hallintolain 34 §:n 1 momentin mukaisesti. Avi antoi asiassa uuden, kolmannen päätöksen.

Aluehallintovirasto totesi selvityksessään ryhtyneensä hallintolaissa säädetyn mukaisesti toimenpiteisiin (sovellettavan lain korjaus ja valvottavan kuuleminen) asian käsittelyssä tapahtuneiden virheiden korjaamiseksi niin, etteivät nämä virheet enää rasita asiassa annettua uutta (kolmatta) päätöstä.

3.3.3 Kannanotto

Perustuslain 21 §:n perusteella jokaisella on perusoikeus asiansa asianmukaiseen ja viivytyksettömään käsittelyyn. Asianmukaisuus edellyttää huolellisuutta asian käsittelyssä. Lisäksi perustuslaista johtuva oikeussuojan edellytysten turvaaminen sekä hallintolain 31 §:n mukainen selvittämisvelvollisuus edellyttävät, että huomautuksen kohteena olevalle henkilölle varataan mahdollisuus tulla kuulluksi ja esittää oma näkemyksensä asiasta. Samalla voidaan ja tulee varmistaa myös se, ettei valvontaviranomaisen ratkaisu perustu väriin tietoihin, väärinkäsityksiin tai esimerkiksi vain julkisuudessa olleisiin tietoihin.

Aluehallintoviraston toiminta tässä päätöksentekomenettelyssä ei ole ollut omiaan ylläpitämään luottamusta valvontaviranomaisen toimintaan, kun samassa asiassa oli jouduttu antamaan päätös kolmesti. Kantelijan oikeus saada häntä koskenut valvonta-asia käsitellyksi perustuslain 21 §:n edellyttämin tavoin asianmukaisesti ei ole toteutunut. Toimenpiteeni ilmenee kohdassa 4.

Seuraavaksi arvioin vielä erikseen aluehallintoviraston menettelyä kantelijan sananvapauden näkökulmasta.

3.4 Kantelijan sananvapaus

3.4.1 Oikeusohjeita

Perustuslain 12 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on sananvapaus. Sananvapauteen sisältyy oikeus ilmaista, julkistaa ja vastaanottaa tietoja, mielipiteitä ja muita viestejä kenenkään ennakolta estämättä. Tarkempia säännöksiä sananvapauden käyttämisestä annetaan lailla. Lailla voidaan säätää kuvaohjelmia koskevia lasten suojelemiseksi välttämättömiä rajoituksia.³

Euroopan ihmisoikeussopimuksen (EIS) 10 artiklan 1 kappaleen mukaan jokaisella on sananvapaus. Tämä oikeus sisältää vapauden pitää mielipiteitä sekä vastaanottaa ja levittää tietoja ja ajatuksia alueellisista rajoista riippumatta ja viranomaisten siihen puuttumatta. Tämä artikla ei estä valtioita tekemästä radio-, televisio- ja elokuvayhtiöitä luvanvaraisiksi. Saman artiklan 2 kappaleen mukaan koska näiden vapauksien käyttöön liittyy velvollisuuksia ja vastuuta, se voidaan asettaa sellaisten muodollisuuksien, ehtojen, rajoitusten ja rangaistusten alaiseksi, joista on säädetty laissa ja jotka ovat välttämättömiä demokraattisessa yhteiskunnassa kansallisen turvallisuuden, alueellisen koskemattomuuden tai yleisen turvallisuuden vuoksi, epäjärjestyksen tai rikollisuuden estämiseksi, terveyden tai moraalin suojaamiseksi, muiden henkilöiden maineen tai oikeuksien turvaamiseksi, luottamuksellisten tietojen paljastumisen estämiseksi, tai tuomioistuinten arvovallan ja puolueettomuuden varmistamiseksi.

³ Sananvapaussäännöksen keskeisenä tarkoituksena on taata kansanvaltaisen yhteiskunnan edellytyksenä oleva vapaa mielipiteenmuodostus, avoin julkinen keskustelu, joukkotiedotuksen vapaa kehitys ja moniarvoisuus sekä mahdollisuus vallankäytön julkiseen kritiikkiin. Sananvapaus antaa yleisesti turvaa erilaisille luovan toiminnan ja itseilmaisun muodoille, eikä sananvapautta ole perustuslaissa sidottu mihinkään tiettyyn viestinnän muotoon (HE 309/1993 vp, s. 56). Julkiselle vallalle perustuslain 22 §:ssä säädetty velvollisuus turvata perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen koskee myös sananvapautta (PeVM 14/2002 vp). Sananvapaus ei estä siihen sisältyvien oikeuksien rajoittamista jälkikäteiseen valvontaan perustuvan sääntelyn keinoin, kunhan sääntely täyttää perusoikeusrajoituksilta edellytettävät yleiset vaatimukset. Rajoitusten tulee olla muun muassa täsmällisiä ja oikeasuhtaisia, eikä niillä saa puuttua perusoikeuden ytimeen (PeVL 40/2017 vp).

Kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain (jälj. viranhaltijalaki) 17 §:n 1 mukaan viranhaltijan on suoritettava virkasuhteeseen kuuluvat tehtävät asianmukaisesti ja viivytyksettä noudattaen asianomaisia säännöksiä ja määräyksiä sekä työnantajan työnjohto- ja valvontamääräyksiä.

Viranhaltijalain 17 §:n 2 momentin mukaan viranhaltijan on toimittava tehtävässään tasapuolisesti ja käyttäytyttävä asemansa ja tehtävänsä edellyttämällä tavalla.

Viranhaltijalain 17 §:n 2 momenttia koskevien hallituksen esityksen (HE 196/2002 vp) yksityiskohtaisten perustelujen mukaan julkisen vallan käyttäjältä edellytetään riippumattomuutta ja objektiivisuutta. Virantoimitusvelvollisuus on hoidettava hallinnon yleisten periaatteiden mukaisesti tasapuolisesti ja viranhaltijan on käyttäytyttävä asemansa ja tehtäviensä edellyttämällä tavalla. Säännöksessä korostetaan viranhaltijan kulloisenkin aseman ja tehtävän asettamia vaatimuksia virkamieslain 14 §:n 2 momentin tapaan.

Hallintolain 9 §:ssä säädetään hyvän kielenkäytön vaatimuksesta. Viranomaisen on käytettävä asiallista, selkeää ja ymmärrettävää kieltä.

Säännöksen esitöiden (HE 72/2002 vp) mukaan kielenkäytön asiallisuus merkitsee myös sitä, ettei hallinnon asiakkaaseen kohdisteta loukkaavia tai väheksyviä sanontoja.

3.4.2 Arvioinnin lähtökohtia

Totean aluksi, että oikeusasiamies on laajasti käsitellyt sananvapauden arvioinnin lähtökohtia Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen (EIT) ja oikeusasiamiehen ratkaisukäytännön valossa esimerkiksi vuonna 2019 annetussa päätöksessä [EOAK/1307/2018](#), joka on julkaistu kokonaisuudessaan oikeusasiamiehen kanslian verkkosivuilla.⁴

Asian arvioinnin yleisistä lähtökohdista totean seuraavan. Perustuslain 12 §:ssä turvattua virkamiehellekin kuuluvaa sananvapautta ei ole lainsäädännössä sidottu mihinkään tiettyyn viestinnän muotoon. Lähtökohtaisesti myös virkamies on oikeutettu osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun ja esittämään kriittisiäkin mielipiteitä julkisuudessa, kuten haastatteluissa.

⁴ Ks. <https://www.oikeusasiamies.fi/r/ratkaisut> ; myös esim. EOAK/7145/2024, EOAK/3100/2023, EOAK/826/2022, EOAK/6881/2021.

Toisaalta viranhaltijalain 17 §:n mukaan viranhaltijan on käyttäydyttävä asemansa ja tehtävänsä edellyttämällä tavalla. Lisäksi hallintolain 9 § asettaa vaatimuksen asiallisen kielen käytöstä. Virkamiehen asemasta ja virkatehtävien luonteesta voi johtua, että hänen sananvapautensa on rajoitetumpi kuin muilla kansalaisilla. Sanavalinnat, jotka sallitaan yksityishenkilöille, eivät välttämättä sovi virkamiehen esittämiksi. Asiallisuusvaatimuksen vastaisuutta voi osoittaa esimerkiksi lausumien jyrkkyys, yksipuolisuus tai hyvän tavan vastaisuus. Epäasiallinen kielenkäyttö on viranhaltijalain vastaista riippumatta siitä, onko virkamiehellä ollut loukkaamistarkoitusta.

Eduskunnan apulaisoikeusasiamies totesi Opetushallituksen virkamiehen haastattelussa esiintymistä koskevassa ratkaisussaan (dnro 3657/4/14), että sellaiset kärjistyksen ja sanavalinnat, jotka esimerkiksi tiedotusvälineille sallitaan, eivät kuitenkaan välttämättä sovi virkamiehen esittämiksi. Kun virkamies julkisesti esittää mielipiteitään virkatehtäviinsä kuuluvissa asioissa, häneltä edellytetään korostetun asiallista käyttäytymistä. Virkamiehen asema voi myös asettaa hänelle tavallista kansalaista enemmän rajoituksia sananvapauden käyttämiseksi muutoinkin kuin virantoimituksessa.

Oikeuskansleri on tuomarin kielenkäyttöä koskevassa ratkaisussaan (OKV712/31/2013) todennut, että valtion virkamieslain 14 §:n 2 momentin mukaan virkamiehen tulee käyttäytyä asemansa ja tehtävänsä edellyttämällä tavalla. Lainkohta asettaa virkatehtävissä vaatimuksia myös kielenkäytölle, jonka tulee ilmentää virkamieheltä edellytettyä asiallista käyttäytymistä. Vaikka lainkohdasta ei voikaan johtaa mitään yksityiskohtaisia sääntöjä kielenkäytön suhteen, on selvää, että ainakaan halventaviksi katsottavat ilmaisut eivät kuulu virkakieleen. Oikeuskansleri totesi lisäksi, että valtion virkamieslain 14 §:n 2 momentin osalta voidaan lähtökohtaisesti todeta, että epäasiallinen kielenkäyttö on lainkohdan vastaista riippumatta siitä, onko virkamiehellä ollut loukkaamistarkoitusta tai onko hän muutoin menetellyt tahallisesti.

Arvioitaessa sitä, onko kysymys sallitusta sananvapauden rajoittamisesta, tulee EIT:n oikeuskäytännön mukaisesti arvioida seuraavia neljää kysymystä:

1. Onko sananvapauden ylipäättään puututtu?
2. Jos sananvapauden on puututtu, perustuuko se lakiin?
3. Jos sananvapauden puuttuminen perustuu lakiin, onko puuttumisella pyritty hyväksyttävään tavoitteeseen EIS 10 artiklan 2 kappaleessa tarkoitetulla tavalla?

4. Jos hyväksyttävä tavoite on löydettävissä, onko sananvapauden puuttuminen ollut välttämätöntä pakottavan yhteiskunnallisen tarpeen vuoksi ja onko se ollut oikeassa suhteessa tavoitteisiinsa? Tässä yhteydessä tulevat lähemmin arvioitaviksi myös sananvapauttaan käyttäneen henkilön lausumien luonne (tosiasiatoteamukset ja arvoarvostelmat) ja hänen motiivinsa.

Sananvapauden käytön asianmukaisuutta arvioitaessa on siis erotettava toisistaan tosiasiatoteamukset ja arvoarvostelmat (arvostuksenvaraiset mielipiteet, moraaliset kannanotot), koska jälkimmäisiä ei voida näyttää toteen. Toisaalta arvoarvostelmakin saattaa olla suhteeton, ellei sille ole minkäänlaisia tosiasiaperusteita. Tosiasioiden vääristely vilpillisessä mielessä saattaa ylittää sallitun kritiikin rajat, kun tosiasiaväitteeseen voidaan liittää arvoarvostelmia, olettamuksia tai vihjauksia, jotka ovat omiaan antamaan asiasta väärän kuvan yleisön silmissä. Sananvapauden kannalta erityisen vahvaa suojaa eivät siten ansaitse lausumat, joiden taustalla on jokin lausuman esittäjän epäasiallinen motiivi.

Arvoarvostelmien ja tosiasiatoteamusten erottaminen toisistaan ei havaintojeni mukaan ole välttämättä helppoa. Kukin tilanne on arvioitava aina tapauskohtaisesti. Esimerkiksi ilmaisut, joista voi yksiselitteisesti päätellä virkamiehen arvostelevan yksityishenkilön laillisen muutoksenhakuoikeuden käyttämistä tai suhtautuvan siihen kielteisesti, ja ilmaisut, jotka voidaan yleisesti tulkita muutoksenhakuoikeuttaan käyttävän henkilön harkinta- tai arvostelukyvyyn kielteiseksi arvioimiseksi tai arvosteluksi, voivat lähtökohtaisesti olla ongelmallisia virkamiehen käyttäminä (näin esim. päätöksessäni EOAK/4950/2021).

3.4.3 Oliko kantelijan sananvapauden puututtu?

Tässä asiassa on siis kyse siitä, oliko kantelijan eli kunnan sivistysjohtajan sananvapauden puututtu, kun aluehallintovirasto antoi hänelle varhaiskasvatuksen valvonta-asiassa antamallaan päätöksellä huomautuksen alla siteeratun julkisen lausuman takia.

Ote selvityksen liitteenä olleesta lehtiartikkelista:

” --- Meidän näkemys on, että kantelu on ainakin tämän syksyn toiminnan mukaan aiheeton. Meillä nämä asiat on huomioitu varhaiskasvatuksessa nykyisten ohjeiden ja sääntöjen mukaisesti. Meillä on myös juuri tehty uusi yhteistyösopimus seurakunnan kanssa. Siinä nämä asiat on huomioitu tosi hyvin, kunnan sivistysjohtaja - - - kommentoi kantelua.

- - - antaa nyt jämäkän palautteen kantelijalle.

- Olisimme toivoneet, että tämä henkilö, joka on katsonut asiamme ongelmalliseksi, olisi mieluummin ollut yhteydessä suoraan vaikka päiväkotiin, niin meilläkin olisi enemmän tietoa, mihin tapahtumaan tämä varsinaisesti liittyy. Se ei ole meille oikeastaan selvinnyt, mikä on ollut varsinainen ongelma, mistä kantelu on tehty. ”

Virkamiesten ja julkisyhteisön työntekijöiden sananvapautta koskevassa EIT:n oikeuskäytännössä, kansallisessa oikeuskäytännössä ja oikeusasiamiehen laillisuusvalvontakäytännössä sananvapautteen puuttuminen on ollut yleensä hyvin ilmeistä ja konkreettista, kun sananvapauden käytöstä on seurannut virasta tai työstä erottaminen, rikos- tai vahingonkorvaustuomio taikka kirjallinen varoitus tai huomautus (esim. OA dnro 364/4/2015).

Koska aluehallintoviraston varhaiskasvatuksen järjestämistä tai toteuttamista koskevassa valvonta-asiassa antaman huomautuksen (varhaiskasvatuslaki 57 §) perusteena oli ollut sivistysjohtajan lausuma tiedotusvälineelle, katson aluehallintoviraston antamallaan huomautuksella puuttuneen kantelijan sananvapautteen.

3.4.4 Perustuiko sananvapautteen puuttuminen lakiin?

Aluehallintovirasto oli päätöksessään todennut kantelijalle annetun huomautuksen syyksi hallintolain 9 §:ssä säädetyn hyvän kielenkäytön vaatimuksen sekä viranhaltijalain 17 §:n 2 momentissa säädetyn velvollisuuden noudattamatta jättämisen. Viimeksi mainitun säännöksen mukaan viranhaltijan on toimittava tehtävässään tasapuolisesti ja käyttäytyttävä asemansa ja tehtävänsä edellyttämällä tavalla.

Oikeuskäytännössä on valtion virkamiesten osalta pidetty kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain 17 §:n 2 momenttia pitkälti vastaavaa valtion virkamieslain 14 §:n 2 momenttia riittävän täsmällisenä ja tarkkarajaisena säännöksenä sananvapautteen puuttumiseksi (ks. KHO:2011:19).⁵ Oikeusasiamiehen ratkaisukäytännössä taas on esimerkiksi työsopimuslain ja viranhaltijalain säännöksiä työntekijän ja viranhaltijan velvollisuuksista pidetty niin ikään riittävän täsmällisinä ja tarkkarajaisina säännöksinä sananvapautteen puuttumiseksi.

Kantelijan sananvapautteen puuttumisen voidaan sinänsä todeta perustuneen lakiin. Totean kuitenkin vielä seuraavan.

Varhaiskasvatuslaissa säädetään edellä tarkemmin ilmenevästi aluehallintoviraston yleisestä valvontatoimivallasta sekä oikeudesta antaa kunnalle tai viranhaltijalle huomautus virheellisestä menettelystä tai velvollisuuksien laiminlyönnistä varhaiskasvatuslain mukaista toimintaa järjestäessä tai toteuttaessa. Varhaiskasvatuslaissa säädetään lapsen oikeudesta varhaiskasvatukseen, varhaiskasvatuksen järjestämisestä ja tuottamisesta sekä varhaiskasvatuksen tietovarannosta.

⁵ Todettakoon kuitenkin, että olen päätöksessäni EOAK/5000/2023 pitänyt valtion virkamieslain kyseistä säännöstä ongelmallisena sääntelyn täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden näkökulmasta. Siksi olen esittänyt valtiovarainministeriölle, että lainvalmistelussa erikseen arvioitaisiin valtion virkamieslain 14 §:n käyttäytymisvelvoitteen lähtökohtien ja perusteiden täsmällisyyttä siten, että virkamiehet voivat sääntelyn perusteella ennakoita paremmin, milloin heidän käyttäytymiseensä, kuten sananvapautensa käyttöön, voidaan puuttua. Pidän tätä tärkeänä sekä virkamiesten oikeusturvan että työnantajana toimivien viranomaisten näkökulmasta.

Nyt arvioitavanani oleva asiakokonaisuus oli alun perin käynnistynyt erään päiväkodin toimintaa koskevana kanteluna, jonka aluehallintovirasto oli päättänyt kantelun sijaan käsitellä valvonta-asiana katsoen sen koskevan laajemmin varhaiskasvatuksen järjestäjän toimintaa ja sisällyttäen tähän valvontaan varhaiskasvatuksen johtavan viranhaltijan lehtihaastattelun.

Valvontaviranomaisten toimien on hallintolain 6 § huomioon ottaen oltava perusteltuja. Mielestäni ainakin jossain määrin tulkinnanvaraiseksi jää, missä määrin toimittajalle annetussa lehtihaastattelussa oli kyse menettelystä varhaiskasvatusta järjestettäessä tai toteutettaessa tahi varhaiskasvatuksen järjestäjän menettelystä yleisemmin. Mikäli tämä tulkinnanvaraisuus huomioidenkin voidaan katsoa aluehallintoviraston menettelyn perustuneen lakiin, on menettelyä asian kaikinpuoliseksi arvioimiseksi ja EIT:n vakiintuneen tulkintakäytännön mukaisesti vielä joka tapauksessa arvioitava siitä näkökulmasta, oliko sananvapautteen puuttumisen tavoite ollut hyväksyttävä ja oliko puuttuminen ollut välttämätöntä ja oikeasuhtaista.

3.4.5 Oliko sananvapautteen puuttumisen tavoite hyväksyttävä?

Aluehallintoviraston päätöksessä on viitattu ja kuvattu hallintolain 9 §:stä ja viranhaltijalain 17 §:n 2 momentista virkamiehelle johtuvia velvollisuuksia ja katsottu niiden perusteella sivistysjohtajan toimineen hyvän hallintotavan sekä viranhaltijalain vastaisesti moittiessaan julkisesti kantelijaa lehdistölle antamassa lausunnossa.

Oikeusasiamiehelle toimitetussa selvityksessä korostetaan, että aluehallintovirasto oli päätöksessään antanut varhaiskasvatustilain 57 §:n 1 momentin nojalla sivistysjohtajalle hallinnollista ohjausta hyvän hallintotavan noudattamiseksi.

Keskeistä aluehallintoviraston näkemyksen mukaan esillä olevassa asiassa on se, että julkisen vallan tulee perustuslain 22 §:ssä säädetyn mukaisesti turvata perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen ja sen on siten pidättäydyttävä puuttumasta niihin ja edistettävä aktiivisesti niiden toteutumista. Kyse on aluehallintovirastolle kantelun tehneen kuntalaisen perustuslain 21 §:ssä säädetystä oikeusturvasta. Aluehallintovirastolle kantelun tehneen kuntalaisen moittiminen julkisesti lehtilausunnossa on omiaan heikentämään edellä selostetun perustuslaissa säädetyn oikeusturvan toteutumista viranomaiselle perustuslain 22 §:ssä säädetyn velvollisuuden vastaisesti.

Totean, että EIS 10 artiklan 2 kappaleessa on lueteltu sananvapauden hyväksyttävät rajoitusperusteet. Saadun selvityksen perusteella lähinnä kyseeseen tuleva kantelijan sananvapauden puuttumiseen oikeuttava sallittu poikkeusperuste tai oikeushyvä, jota puuttumisella oli suojattu, oli siis ollut artikkelissa tarkoitettu muiden henkilöiden maineen tai oikeuksien turvaaminen. Tällä perusteella kantelijan sananvapauden puuttumiselle on siis sinänsä löydettävissä ihmisoikeussopimuksessa tarkoitettu hyväksyttävä tavoite.⁶

3.4.6 Oliko sananvapauden puuttuminen ollut välttämätöntä ja oikeasuhtaista?

Välttämättömyys EIS 10 artiklan 2 kohdan mielessä tarkoittaa pakottavan yhteiskunnallisen tarpeen olemassaoloa. Lisäksi puuttumisen tavan ja seuraamusten tulee olla suhteellisuusperiaatteen mukaisia eli kohtuullisessa suhteessa tavoiteltavaan päämäärään. Puuttumiselle esitettyjen perustelujen tulee myös olla olennaisia ja riittäviä.⁷

Ihmisoikeussopimuksessa turvattuun sananvapauden käyttämiseen sisältyy myös vastuuta ja velvollisuuksia. Näihin voi kuulua muun ohella vaatimus välttää toisia perusteettomasti loukkaavia ilmaisuja, joiden käyttäminen ei edistä yleistä keskustelua eikä ole siten omiaan edistämään ihmisoikeuksien toteuttamista (esim. *Giniewski v. Ranska*, 31.1.2006, kohta 43).

Kantelija oli aluehallintovirastolle valvonta-asiassa antamassaan selvityksessä pitänyt lehdistölle antamaansa kommenttia neutraalina; hän ei ollut kyseenalaistanut kantelijan oikeutta kantelun tekemiseen eikä ollut julkisesti moittinut kantelijan toimintaa. Edelleen selvityksen mukaan hän oli ilmaissut mielipiteensä ja vaihtoehtoisen tavan asian ratkaisuun. Lause ”antaa nyt jämäkän palautteen kantelijalle”, oli toimittajan näkemys asiasta. Kantelija oli aina toivonut, että palveluiden järjestämisessä epäkohtia huomaavat asiakkaat tai huoltajat ottaisivat matalalla kynnyksellä yhteyttä suoraan kyseiseen yksikköön, jolloin asia saadaan yleensä nopeasti selvitettyä yhteistyössä eikä turhaan kuormiteta viranomaisia. Paikallislehden toimittaja oli ollut sensaatiohakuinen otsikointi- ja kirjoitustyyliinsä. Selvityksessä ei kiistetty sitä, etteikö lausunto olisi saattanut aiheuttaa arvostelun tunnetta.

⁶ Perustuslakivaliokunnan (edellä viitattu PeVM 25/1994 vp) mukaan perusoikeuksien rajoittamisen hyväksyttävyyttä arvioitaessa perusoikeussäännöksiä on perusteltua tulkita yhdenmukaisesti ihmisoikeuksien kanssa niin, että vain ihmisoikeussopimuksen asianomaisen sopimusmääräyksen mukaan hyväksyttävät rajoitusperusteet voivat olla vastaavan perusoikeussäännöksen sallittuja rajoitusperusteita.

⁷ Esim. *Handyside v. Yhdistynyt kuningaskunta*, 7.12.1976, tuomion kohdat 48–50.

Kuten edellä olen todennut, kaikkien sananvapauden käyttäjien lausumia arvioidaan sillä perusteella, pidetäänkö kannanottojen luonnetta tosiasiatoteamuksina vai arvoarvostelmina. Tosiasioina ilmaistut lausumat on voitava näyttää toteen. Sen sijaan arvoarvostelmien esittäjältä ei voida vaatia väitteiden totuudenmukaisuuden todistamista. Toisaalta niidenkin taustalla tulee olla riittävästi tosiseikkoja, jotta ne saavat sananvapauden suoja⁸. Arvoarvostelmat ovat siis subjektiivisempia arvioita, joiden totuudenmukaisuutta ei voida osoittaa (arvostuksenvaraiset mielipiteet, moraaliset kannanotot). Ihmisoikeustuomioistuimen mukaan vaatimus arvoarvostelman totuudenmukaisuuden osoittamisesta loukkaa mielipiteenvapautta, joka kuuluu sananvapauden suojaan, joka puolestaan sisältää mahdollisuuden turvautua tietynasteiseen liioitteluun tai provokaatioon. Sananvapautteen puuttumisen asianmukaisuutta arvioitaessa on kiinnitettävä huomiota myös sananvapauttaan käyttävän henkilön motiiveihin eli mahdollisiin henkilökohtaisiin vaikuttimiin, jotka voivat olla myös epäasiallisia, esimerkiksi toisen henkilön tarkoituksellinen suora tai verhottu arvostelu.

Asiallisuusvaatimuksen noudattaminen korostuu etenkin silloin, jos virkamiehen lausumat kohdistuvat hyvin yksilöidysti johonkin yksityishenkilöön. Oikeusasiamiehen ratkaisukäytännössä on samalla vakiintuneesti katsottu, että virkamiehen lausumalta pitää edellyttää riittävää yksiselitteisyyttä, jotta sitä ylipäätään voitaisiin käyttää perusteena sananvapautteen puuttumiselle. Näin ei ole, jos erilaisten tulkintojen tueksi voidaan esittää järkeenkäyviä perusteita. Lisäksi tulee ottaa huomioon se asiayhteys, jossa jotakin ilmaisua on käytetty, ja sen asian merkitys kokonaisuudessaan, johon lausumat liittyvät.

Suullista ilmaisua etenkään haastattelutilanteissa ei voida ainakaan täysin arvioida samanlaisista lähtökohdista kuin kirjallista ilmaisua, jota on mahdollista paremmin punnita ja pohtia. Oikeusasiamiehen jälkikäteisessä, kirjallisessa kantelumenettelyssä ei myöskään välttämättä ole saatavissa tarkkaa kuvaa siitä, missä määrin haastatteluun pohjautuvassa lehtiartikkelissa virkamiehen sanomiksi kirjatut lausumat todellisuudessa vastaavat sitä sisältöä ja sävyä, jota virkamies on tavoitellut. Oikeusasiamiehen ratkaisukäytännössä virkamiesten ja julkisyhteisön työntekijöiden sananvapautta on katsottu voitavan arvioida perusoikeusmyönteisesti. Tulkinnanvaraisissa tilanteissa tulee omaksua sananvapausmyönteinen lähestymistapa (esim. oikeusasiamiehen päätös 20.9.2013 dnro 3793/2/12).

⁸ Ks. esim. Pedersen ja Baadsgaard v. Tanska, 17.12.2004, tuomion kohta 76.

Pidän tärkeänä, että viranhaltijalla on tarkasti tiedossaan, mistä menettelystä hänelle annetaan valvontatoiminnassa huomautus. Tässä asiassa huomautuksen perusteet jäävät varsin avoimiksi. Asiakirjaselvityksen perusteella aluehallintoviraston huomautuksen perusteena oli aville kantelun tehneen henkilön julkinen moittiminen. Moitteeksi oli katsottu ilmeisesti artikkelin kohdat ”jämäkästä palautteesta” sekä toivomus siitä, että kantelun tehnyt henkilö olisi ensin ollut yhteydessä kuntaan. Joudun siis osin arvailemaan asiaa, kun aluehallintoviraston päätöksessä tai selvityksessä ei ole ”moittimisen” sisältöä tarkemmin kuvattu tai arvioitu.

Oma näkemykseni on, etteivät huomautuksen perusteena olleet haastattelusitaatit ole olleet aville kantelun tehnyttä henkilöä yksiselitteisesti loukkaavia tai väheksyviä. Mielestäni lausumia ei voida tulkita myöskään suoraksi eikä edes verhotuksi kanteluoikeuden vähättelyksi tai kantelijan epäasialliseksi arvosteluksi. Toimitukselliset tekijät ja toimittajan omat sanavalinnat ovat voineet vaikuttaa siihen, millaisina sivistysjohtajan lausumat artikkelissa jostain näkökulmasta ovat kokonaisuutena näyttäneet. Samalla pidän haastattelusta välittyvää sivistysjohtajan näkemystä siitä, että asiat voi olla perustelua ensi sijassa selvittää kunnan omin toimin, varsin perusteltuna. Totean aluehallintoviraston tulkinnan asiasta jäävän varsin outoon valoon siihenkin nähden, että kyseinen lähtökohta ilmenee myös aluehallintovirastojen omista kanteluohjeista.⁹

Katson, että kantelijan haastattelussa esittämät lausumat ovat selvästi kuuluneet hänen sananvapautensa piiriin virkamiehenä, eikä sananvapauteen puuttuminen ole tässä tapauksessa ollut kantelijan lausuman sisältö ja asiayhteys huomioon ottaen välttämätöntä eikä oikeasuhtaista.

3.4.7 Johtopäätös

Kantelijan sananvapauteen puuttumiselle ei ole esitetty oikeudellisesti hyväksyttäviä perusteita, minkä vuoksi huomautuksen antamisella on loukattu kantelijalle perus- ja ihmisoikeutena turvattua sananvapautta.

4 TOIMENPITEET

Olen edellä kohdassa 3.3 katsonut, että kantelijan oikeus saada häntä koskenut valvonta-asia asianmukaisesti käsitellyksi perustuslain 21 §:n edellyttämällä tavalla ei ole toteutunut.

Olen edellä kohdassa 3.4 katsonut, että aluehallintoviraston päätös on loukannut kantelijalle perustuslain 12 §:ssä ja Euroopan ihmisoikeussopimuksen 10 artiklassa turvattua sananvapautta.

⁹ Ks. ja vrt. <https://avi.fi/asioi/yritys-tai-yhteiso/valvonta-ja-kantelut/opetus-ja-kulttuuri/varhaiskasvatuksen-valvonta>: Jos olet tyytymätön saamaasi palveluun, selvitä ongelmaa ensin asiaa hoitaneen henkilön tai hänen esimiehensä kanssa. Asia voi korjaantua keskustelun avulla. Jos tämä ei riitä, voit tehdä kantelun meille aluehallintovirastoon (käyntipäivä 20.11.2025).

Edellä todettujen kantelijan perusoikeusloukkausten vuoksi annan eduskunnan oikeusasiamiehestä annetun lain 10 §:n 1 momentin nojalla huomautuksen aluehallintoviraston johtajalle ja opetustoimen ylitarkastajalle, jotka ovat antaneet tässä asiassa selvityksensä ja vastanneet moittimastani aluehallintoviraston päätöksestä.

Tässä tarkoituksessa lähetän jäljennöksen tästä päätöksestäni aluehallintovirastolle, jota pyydän ilmoittamaan asian lopputuloksesta johtajalle ja ylitarkastajalle.